Dosarul nr.4r-548/24 Judecătoria Chișinău, (sediul Buiucani)
4-23072231-02-4r-07022024 Judecător Radu Grecu

D E C I Z I E
În numele legii

18 aprilie 2024 mun. Chişinău
Colegiul Penal al Curţii de Apel Chișinău
Având în componenţa sa:
Preşedintele şedinţei, judecător: Marcel Juganari
Judecători: Ion Bulhac și Cojocaru Elena

examinînd în şedinţă publică /fără prezența părților în proces/, în ordine de recurs, recursul declarat de către avocatul Andrei Zadorojnîi în interesul victimei împotriva hotărîrii Judecătoriei Chișinău, (sediul Buiucani) din 18 decembrie 2023, prin care a fost declarat nul procesul verbal cu privire la contravenție cu seria/nr. MAI05 819643 din 10.05.2023, întocmit în privinţa Sanduleac Elena, de către agentul constatator din cadrul Inspectoratului de Poliţie Rîşcani al DP mun. Chişinău, Dicusar Marina, pe semnele contravenției, prevăzute de articolul 63 alin. (1) din Codul contravențional, din motivul admiterii încălcărilor altor norme imperative din Codul contravenţional, care afectează esenţial fondul cauzei. A fost încetat procesul contravențional pornit în privința Sanduleac Elena pe semnele contravenției, prevăzute de articolul 63 alin. (1) din Codul contravențional din motiv, că există alte circumstanţe care afectează în mod esențial fondul cauzei și acestea nu poate fi înlăturate de către instanța de judecată.

Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău, -

C O N S T A T Ă:

Făptuitoarei Sanduleac Elena, i se incriminează că la data de 23.03.2023, la ora 14:45, aflându-se în mun. Chişinău, com. ***** pe str. Alexandru cel Bun 4 nu a executat atribuțiile părintești de educare a copilului.

Acțiunile făptuitoarei, de către agentul constatator au fost încadrate în baza art. 63 alin. (1) din Codul contravențional, potrivit căruia constituie contravenție neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către părinţi sau de către persoanele care îi înlocuiesc a obligaţiilor de întreţinere, de educare şi de instruire a copilului.

Prin hotărîrea Judecătoriei Chișinău, (sediul Buiucani) din 18 decembrie 2023, a fost declarat nul procesul verbal cu privire la contravenție cu seria/nr. MAI05 819643 din 10.05.2023, întocmit în privinţa Sanduleac Elena, de către agentul constatator din cadrul Inspectoratului de Poliţie Rîşcani al DP mun. Chişinău, Dicusar Marina, pe semnele contravenției, prevăzute de articolul 63 alin. (1) din Codul contravențional, din motivul admiterii încălcărilor altor norme imperative din Codul contravenţional, care afectează esenţial fondul cauzei. A fost încetat procesul contravențional pornit în privința Sanduleac Elena pe semnele contravenției, prevăzute de articolul 63 alin. (1) din Codul contravențional din motiv, că există alte circumstanţe care afectează în mod esențial fondul cauzei și acestea nu poate fi înlăturate de către instanța de judecată.

Nefiind de acord cu hotărîrea nominalizată, avocatul Andrei Zadorojnîi în interesul victimei a declarat recurs, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a hotărîrii cu dispunerea rejudecării cauzei în primă instanţă în alt complet de judecată conform competenţei stabilite, deoarece este necesară administrarea de probe suplimentare şi repararea încălcărilor ale normelor de procedură.

În motivarea cererii de recurs s-au invocat următoarele motive:

- procesul-verbal în cauză conţine semnătura cet. Sanduleac Elena, ce denotă că ea a recepţionat copia procesului-verbal cu drepturile şi obligaţiile lui prevăzute de art. 34, 378, 384, 387 şi 448 din Codul contravenţional specificate pc verso. Cu atîtmai mult cet. Sanduleac Elena a dat declaraţii pe marginea cauzei;
- în cadrul judecării cauzei a fost clar, că Sanduleac Elena bine cunoaşte limba română, interpretul traducea doar pentru Chiruneţ Veaceslav;
- s-a creat o situaţie cînd este încălcat dreptul victemii la un proces echitabil, Ia o anchetă efectivă care corelează obligaţiilor ce reies din dispoziţiile art. 2 şi art. 3 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului, fiind în strînsă legătură cu principiul aflării adevărului, reglementat prin prevederile ait. 5 alin. (1) din Codul dc procedură penală, norma legală din care reiese că "organele judiciare au obligaţia de a asigura, pe bază de probe, aflarea adevărului cu privire Ia faptele şi împrejurările cauzei, precum şi cu privire la persoana suspectului. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a instituit, pe cale jurisprudenţială, o obligaţie procedurală pozitivă în sarcina statelor semnatare ale Convenţiei, de a efectua o anchetă efectivă, care să fie aptă să ducă la identificarea şi pedepsirea persoanelor responsabile dc încălcarea drepturilor conferite de art. 2 şi art. 3 din CEDO;
- instanţa de fond a constatat că agentul constatator din cadrul Inspectoratului de Poliţie Râșcani al DP mun. Chișinău, Dicusar Marina, a încălcat procedură de înregistrare, documentare şi examinare a faptei, deci, chiar dacă autorităţile au înregistrat plângerea, s-a demonstrat cauzarea leziunilor corporale copilului, s-a dovedit faptul, că părinţele nu au întreprins careva acţiuni pentru

educarea copilului, nu au reacţionat asupra semnalizărilor şcolii şi/sau poliţiei, însă ca rezultat, fiecare dată persoana vinovată Sanduleac Elena scapă de răspundere sub pretextul greşirilor omise de agent constatator.

În temeiul prevederilor art.471 Cod Contravențional, alin. (1) recursul se judecă de un complet din 3 judecători, fără prezenţa părţilor. (2) Instanţa de recurs fixează data examinării recursului şi dispune să se comunice părţilor la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului de depunere a referinţei. (3) Dacă consideră cauza de un interes deosebit pentru jurisprudenţă, precum şi la cererea motivată a părţilor, instanţa de recurs poate dispune printr-o încheiere motivată fixarea şedinţei de judecată, cu citarea părţilor pentru prezentare la proces.

Examinând materialele cauzei contravenționale în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul penal constată, că recursul este necesar de a fi respins ca nefondat, cu menţinerea hotărârii contestate, din următoarele considerente.

Conform prevederilor art.473 alin. (1) pct.1) lit. c) din Codul contravenţional, după examinarea recursului, instanţa de recurs respinge recursul și menţine hotărîrea atacată, dacă acesta este nefondat.

În drept, în conformitate cu art. 8 alin. (2) din Codul contravențional, este supusă răspunderii contravenționale numai persoana care a săvârșit cu intenție sau din imprudență o faptă prevăzută de legea contravențională.

În temeiul prevederilor art. 440 alin. (1) din Codul contravențional, constatarea faptei contravenționale înseamnă activitatea, desfășurată de agentul constatator, de colectare și de administrare a probelor privind existența contravenției, de încheiere a procesului verbal cu privire la contravenție, de aplicare a sancțiunii contravenționale sau de trimitere, după caz, a dosarului în instanța de judecată sau în alt organ spre soluționare.

Potrivit art. 395 alin. (1) pct. 1) lit. b) din Codul contravenţional, instanţa judecă cauzele contravenţionale prevăzute la art. 61, 63 - 66, 316 – 318/1, 320, 336 din acelaşi cod.

Respectiv, în conformitate cu prevederile art. 400 alin. (4) şi (5) din Codul contravenţional, contravenţiile prevăzute la articolele 63 - 65 se constată de către angajaţii subdiviziunilor subordonate Ministerului Afacerilor Interne care exercită atribuţiile poliţiei, iar procesele verbale cu privire la contravenţiile prevăzute la articolele 63–65 se remit spre examinare în fond instanţei de judecată competente.

Concomitent, potrivit art. 379 alin. (1) şi (1) din Codul contravenţional, procesul contravenţional se desfăşoară în limba română, însă persoana care nu posedă sau nu vorbeşte limba română are dreptul de a lua cunoştinţă de toate actele şi materialele dosarului şi de a vorbi în faţa autorităţii competentă să soluţioneze cauza contravenţională prin interpret.

Conform art. 442 alin. (1) din Codul contravențional, procesul verbal cu privire la contravenție este un act prin care se individualizează fapta ilicită și se

identifică făptuitorul. Procesul verbal se încheie de agentul constatator pe baza constatărilor personale și a probelor acumulate, în prezența făptuitorului sau în absența lui.

De asemenea, în conformitate cu prevederile art. 458 alin.(1) Cod Contravențional, examinând cauza contravențională, instanța de judecată este obligată să determine: a) caracterul veridic al contravenției imputate; b) existența cauzelor care înlătură caracterul contravențional al faptei; c) vinovăția persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional; d) existența circumstanțelor atenuante și/sau agravante; e) necesitatea sancționării și, după caz, caracterul sancțiunii contravenționale; f) alte aspecte importante pentru soluționarea justă a cauzei.

Din perspectiva capitolului IV din Cartea I al Codului contravențional, instanța de judecată evidențiază că sancțiunile administrative nu privesc un grup de persoane, ci se adresează tuturor cetățenilor în vederea realizării scopului preventiv și represiv al sancțiunii, iar potrivit art. 38 alin. (4) din legea citată, arestul contravențional poate fi aplicat şi în cazul neexecutării intenționate a unei alte sancțiuni contravenționale, ceea ce conferă faptei natura penală.

Astfel, în materie contravențională au fost recunoscute garanțiile procedurale specifice în materie penală în ceea ce privește dreptul la un proces echitabil, printre care și prezumția de nevinovăție, prevăzută de alin. (2) al art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Această împrejurare fundamentează la nivel de principiu că, sarcina probei în procedura contravenționala desfășurată în fața instanței de judecată revine în primul rând organului constatator și, în condițiile în care acesta face dovada vinovăției, făptuitorul urmează să-și probeze nevinovăția.

În asemenea situație, în vederea respectării garanțiilor sus indicate, instanța de judecată va verifica legalitatea și temeinicia procesului verbal cu privire la contravenție cu seria/nr. MAI05 819643 din 10.05.2023.

Sub aspectul legalității procesului verbal cu privire la contravenţie, instanța de judecată denotă că, motivele de nulitate absolută a actului atacat pot fi invocate atât de părți, cât și din oficiu de către instanță întru asigurarea respectării principiului legalității și dreptății, consacrate expres în art. 5 și 7 din Codul contravențional.

Legea contravențională prevede redactarea procesului verbal cu privire la contravenție într-o anumită forma „ad validitatem”, cu respectarea tuturor prescripțiilor legale de fond și de formă, pentru încheierea sa valabilă, în scopul producerii efectelor juridice, pentru care a fost întocmit, iar în acest context, respectarea exigențelor legale prevăzute la art. 443 al Codului contravențional sunt impuse agentului constatator la întocmirea procesului verbal cu privire la contravenție prin prisma art. 445 al Codului contravențional.

Colegiul penal reține că procesul verbal cu privire la contravenție a fost întocmit și perfectat în prezenţa făptuitoarei/petiționarei, fără să-i fie aduse la momentul întocmirii drepturile și obligațiile lui prevăzute de art. 34, 378, 384, 387 și 448 din Codul contravenţional, precum și decizia de sancționare, fapt confirmat prin lipsa unui interpret la momentul adoptării actului vizat.

De altfel, se constată că pe de o parte, Sanduleac Elena consemnează în rubrica nr. 7 în limba rusă că „nu i-a fost asigurat un interpret", totodată indică la o altă rubrică tot în limba rusă că „consideră că fiul ei nu este vinovat", ce denotă clar că nu a înţeles caracterul actului prezentat acesteia şi respectiv ce i se incriminează, care sunt drepturile sau obligaţiile sale.

Mai mult, a făcut dovada că nu cunoaşte limba română, fiind la o etapă incipientă de studiu al acesteia, la fel prin consemnarea declaraţiile sale agentului constatator la fel în limba rusă pe 23.03.2023, cât şi prin alte acte acumulate de către agentul constatator, cât și în ședința de judecată a avut necesitatea de un interpret, astfel, instanța de judecată consideră că există motive suficiente care pun la îndoială faptul că aceasta a cunoscut suficient limba română, la momentul adoptării procesului verbal cu privire la contravenţie.

Suplimentar, instanţa de recurs relevă că referitor la probe, art. 425 alin. (6) lit. c) din Codul contravenţional, consacră că nu pot fi admise ca probe informaţiile acumulate prin încălcarea esenţială a drepturilor şi libertăţilor constituţionale ale persoanei, inclusiv dreptul la apărare sau a dreptului la interpret/traducător.

Respectiv, din verificarea procesului verbal cu privire la contravenţie, instanţa precizează că agentul constatator, la întocmirea acesteia a omis să-i asigure făptuitorului prezenţa unui interpret, fie aducerea la cunoştinţă în alt mod a deciziei de sancţionare adoptate, a faptei incriminate şi încadrării juridice sau a drepturilor şi obligaţiilor sale prevăzute de art. 384 şi 378 din Codul contravenţional, condiţie care este indispendabilă la caz, având în vedere că sancţiunea nulităţii probelor acumulate cu încălcarea acestor prevederi, impuse în mod imperativ de art. 425 alin. (6) lit. c) din acelaşi cod.

Colegiul penal constată că într-adevăr petiționarul nu cunoaște limba română, fiind obligatoriu necesară participarea unui interpret, iar alte probe în infirmarea poziţiei făptuitorului, de către agentul constatator nu au fost aduse, ultimul având posibilitatea reală să amâne luarea deciziei pentru o dată ulterioară, cu citarea făptuitorului şi respectarea condiţiilor privind participarea unui interpret, mai ales când petiţionarul exhaustiv a menţionat în obiecţiile sale la momentul întocmirii procesului verbal despre această necesitate.

Mai mult ca atât, conform alin. (3) al art. 443 din Codul contravenţional, în cazul în care persoana în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional sau victima nu cunoaşte limba procesului-verbal, se asigură asistenţa unui

interpret/traducător, datele lui consemnându-se în procesul-verbal, prevederi aplicabile şi în cazul deciziei asupra cauzei contravenţionale.

În acelaşi timp, conform art. 379 alin. (2) din Codul contravenţional, este stipulat faptul că persoana care nu posedă sau nu vorbeşte limba de stat are dreptul de a lua cunoştinţă de toate actele şi materialele dosarului şi de a vorbi în faţa autorităţii competente să soluţioneze cauza contravenţională prin interpret.

În concordanţă cu cele nominalizate, instanţa de recurs relevă că asistenţa unui interpret oferită astfel poate permite unui învinuit să ia cunoştinţă cu acuzaţiile care i se aduc şi să se apere, în special, prezentând instanţei versiunea sa a faptelor [Kamasinski împotriva Austriei, § 74; Hermi împotriva Italiei (MC), § 70; Güngör împotriva Germaniei (dec.); Protopapa împotriva Turciei, § 80], iar dacă se demonstrează sau există motive să se creadă că acuzatul nu cunoaşte suficient de bine limba în care sunt comunicate informaţiile, autorităţile trebuie să îi furnizeze acestuia o traducere [Brozicek împotriva Italiei, § 41; Tabaï împotriva Franţei (dec.)].

Prin urmare, Colegiul penal constată că, agentul constatator a încălcat condiţiile imperative expuse la art. 443 alin. (3) şi 379 din Codul contravenţional, expuse supra, prin faptul că nu a fost asigurat dreptul de a lua cunoştinţă de toate actele şi materialele dosarului şi de a vorbi în faţa autorităţii competente să soluţioneze cauza contravenţională printr-un interpret, omisiune care afectează substanţial fondul cauzei şi drepturile persoanei acuzate, care astfel este privată de dreptul fundamental de a cunoaşte motivele acuzării, cauza şi natura acesteia, precum şi de dreptul său la apărare, garantate prin prisma art. 6 al Convenţiei.

Respectiv, argumentele agentului constatator privitor la modalitatea încheierii procesului verbal cu privire la contravenţie şi de audiere în lipsa unui interpret, destul de rigide şi de altfel nemotivate, nu pot prevala faţă de imperativitatea prevederilor art. 445 din Codul contravenţional, care în speţă impun atragerea nulităţii procesului verbal cu privire la contravenţie din alte motive, care afectează în mod esenţial fondul cauzei.

La rândul său, art. 6 § 3 lit. e) din Convenţie garantează dreptul la asistenţă gratuită din partea unui interpret, în scopul traducerii sau interpretării tuturor actelor sau declaraţiilor din cadrul procedurii împotriva unui inculpat, al căror sens trebuie să îl înţeleagă sau pe care trebuie să le comunice în limba folosită de instanţă pentru a beneficia de un proces echitabil.

În concluzie, instanţa de recurs conchide că asemenea abateri procesuale stabilite de instanţă în cazul pendinte şi apreciate atât particular, cât şi în ansamblu, a agentului constatator prin încălcarea dreptului la interpret, nu mai pot fi apreciate deja ca fiind irelevante sau insignifiante în raport cu fondul cauzei, or în acest mod au fost cauzate repercusiuni evidente dreptului făptuitorului la apărare, de a participa la administrarea probelor, să înainteze obiecţii, cereri, demersuri, să ia

cunoştinţă cu procesul verbal încheiat de agentul constatator, să ceară completarea cu circumstanţele care, în opinia sa, trebuie să fie consemnate şi inclusiv a altor garanţii, care sunt imperativ şi expres stipulate în art. 384 alin. (2) din Codul contravenţional.

Mai mult ca atât, conform alin. (3) din ultimul articol, realizarea de către persoana în a cărei privinţă a fost pornit proces contravenţional a drepturilor sale ori renunţarea la realizarea acestor drepturi nu poate fi interpretată în detrimentul persoanei şi nicidecum în opinia instanţei, nu poate avea consecinţe nefavorabile pentru ea.

La fel, potrivit art. 378 din Codul contravenţional, în procesul contravenţional, autoritatea competentă să soluţioneze cauza contravenţională este obligată să asigure părţilor şi altor participanţi la proces deplina exercitare a drepturilor procesuale în condiţiile prezentului cod.

În subsidiar, în conformitate cu prevederile art. 445 alin. (2) din Codul contravenţional, este statuat că alte încălcări ale art.443 sau ale altor norme imperative din prezentul cod, pot să ducă la nulitatea procesului verbal cu privire la contravenţie, doar în cazul în care acestea afectează în mod esenţial fondul cauzei.

Respectiv, conform art. 381 din Codul contravențional, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanței de judecată competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime, iar cu referire la probe, art. 425 alin. (6) lit. c) din acelaşi Cod, consacră că nu pot fi admise ca probe informaţiile acumulate prin încălcarea esenţială a drepturilor şi libertăţilor constituţionale ale persoanei, inclusiv dreptul la apărare, iar conform alin. (2) din acelaşi articol coroborat cu prevederile art. 442 și 443 din acelaşi cod, procesul verbal cu privire la contravenţie reprezintă un mijloc de probă, prin care au fost stabilite anumite circumstanţe de fapt.

Având în vedere cele menţionate, în contextul cărora partea apărării nu mai poate formula apărări de fapt și de drept cu privire la o faptă în privinţa căreia există deja o suspiciune de neautenticitate, prin nerespectarea exigențelor legale impuse prin art.443 şi 445 din Codul contravențional, care sunt norme cu referire la procedurale şi esențiale în prezentul caz, din acest considerent, nu se mai impune nici analiza în continuare de către instanţă a altor motive de fapt sau a probelor prezentate în argumentarea acuzării la cauza contravenţională, precum şi a altor probe suplimentare susţinute de partea apărării în proces.

În continuare, potrivit art. 461 alin. (2) din Codul contravențional, procesul contravențional poate fi încetat și în alte cazuri decât cele prevăzute la alin. (1) din acelaşi articol, doar dacă se constată că lipsa unei mențiuni în procesul verbal cu privire la contravenție afectează în mod esențial fondul cauzei și aceasta nu poate fi înlăturată de către instanța de judecată.

În această ordine de idei, Colegiul penal constată prezenţa la caz a condiţiilor prevăzute de prevederile art.445 alin.(2) din Codul contravențional în sensul altor norme imperative, la încheierea procesului verbal cu privire la contravenție cu seria/nr. MAI05 819643 din 10.05.2023, motiv pentru care în ordinea art. 461 alin. (2) din acelaşi cod, va dispune încetarea procesului contravenţional în acest caz, pentru învinuirea adusă lui Sanduleac Elena, conform articolului 63 alin. (1) din Codul contravenţional.

Concomitent, din cuprinsul art. 462 din Codul contravențional rezultă că, atunci când examinează cauza contravențională, instanța de judecată trebuie să pronunțe una din aceste două soluții: a) încetarea procesului contravențional sau b) declararea vinovăției persoanei care a comis contravenția imputată și, după caz, stabilirea sancțiunii contravenționale, aplicarea măsurii de siguranță sau înlăturarea executării sancțiunii.

Prin urmare, în circumstanțele de fapt și de drept enunțate, Colegul penal este solidar cu aprecierea primei instanțe că, procesul verbal cu privire la contravenție cu seria/nr. MAI05 819643 din 10.05.2023 urmează a fi declarat nul, iar procesul contravențional intentat de către pr agentul constatator din cadrul Inspectoratului de Poliţie Rîşcani al DP mun. Chişinău, Dicusar Marina în privința lui Sanduleac Elena, pe semnele contravenției prevăzute art. 63 alin. (1) din Codul contravențional, urmează a fi încetat, din motiv că există alte circumstanţe care afectează în mod esențial fondul cauzei și acestea nu pot fi înlăturate de către instanța de judecată.

Mai mult, Colegiul penal reține că, recurentul nu a motivat în cererea de recurs care este motivul și temeiul legal al casării hotărîrii primei instanțe, or un dezacord formal al soluției adoptate de către instanța de judecată nu poate constitui temei de casare acesteia.

Astfel, reieșind din cele menționate, Colegiul penal consideră necesar de a respinge ca nefondat recursul declarat de către avocatul Andrei Zadorojnîi în interesul victimei și a menține hotărîrea Judecătoriei Chișinău, (sediul Buiucani) din 18 decembrie 2023.

În conformitate cu prevederile art. 473 alin. (1) pct. 1) lit. c) Cod Contravențional, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău, -

D E C I D E:

Se respinge ca nefondat recursul declarat de către avocatul Andrei Zadorojnîi în interesul victimei și se menține hotărîrea Judecătoriei Chișinău, (sediul Buiucani) din 18 decembrie 2023, prin care a fost declarat nul procesul verbal cu privire la contravenție cu seria/nr. MAI05 819643 din 10.05.2023, întocmit în privinţa Sanduleac Elena, de către agentul constatator din cadrul

Inspectoratului de Poliţie Rîşcani al DP mun. Chişinău, Dicusar Marina, pe semnele contravenției, prevăzute de articolul 63 alin. (1) din Codul contravențional, din motivul admiterii încălcărilor altor norme imperative din Codul contravenţional, care afectează esenţial fondul cauzei. A fost încetat procesul contravențional pornit în privința Sanduleac Elena pe semnele contravenției, prevăzute de articolul 63 alin. (1) din Codul contravențional din motiv, că există alte circumstanţe care afectează în mod esențial fondul cauzei și acestea nu poate fi înlăturate de către instanța de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele şedinţei, judecător: Marcel Juganri

Judecători: Ion Bulhac

Elena Cojocari